SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z wierszy Norwida

Grupa A

Cyprian Kamil Norwid

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 18

10 zadań, 18 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Czego obawia się syn w wierszu Cypriana Kamila Norwida „Krzyż i dziecko”?

(A) że maszt łodzi uderzy w most
(B) że burza wywróci łódź na rzece
(C) że ojciec zgubi drogę do domu
(D) że most zawali się pod wozem

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Do czego w wierszu Norwida „Czułość” zostaje porównane tytułowe uczucie?

(A) do cichego blasku świecy w oknie domu
(B) do pierwszego śniegu na pustym polu
(C) do listu od matki czytanego na obczyźnie
(D) do plecionki z włosów, na której wdowiec nosi zegarek

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Jakie wydarzenie stało się impulsem do napisania przez Norwida utworu „Fortepian Szopena”?

(A) pożar Teatru Wielkiego w Warszawie podczas koncertu muzyki Chopina
(B) sprzedaż na licytacji pamiątek po Chopinie przez carskie władze
(C) zniszczenie przez carskich żołnierzy fortepianu z Pałacu Zamojskich w 1863 roku
(D) zamknięcie warszawskiego konserwatorium po upadku powstania listopadowego

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Co oznacza „łagodne oko błękitu” w wierszu Norwida „W Weronie” (w wydaniu Wolnych Lektur: „Nad grobem Julii Capuletti w Weronie”)?

(A) spojrzenie Julii z balkonu
(B) kroplę deszczu na kamieniu
(C) błękitne niebo nad ruinami
(D) księżyc patrzący na ruiny

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących wiersza „Moja piosnka”.

1. Podmiot wspomina kraj, w którym za dużą winę uważa się zniszczenie jaskółczego gniazda pod strzechą.	**P**	**F**
2. Każda strofa kończy się tym samym refrenem.	**P**	**F**
3. Podmiot wyraża pewność, że jego przyjaźń zostanie odwzajemniona.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących wiersza Cypriana Kamila Norwida „Ciemność".

1. W ostatniej strofie podmiot zwraca się do człowieka, który skąpi jego pieśniom chwili uwagi.	**P**	**F**
2. Zapalony płomień świecy od razu świeci jasno i nie grozi mu zgaśnięcie.	**P**	**F**
3. Podmiot przyznaje krytykowi rację i obiecuje odtąd pisać prościej.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, jak w wierszu Cypriana Kamila Norwida „Krzyż i dziecko" zmienia się znaczenie krzyża w rozmowie syna z ojcem. Określ, jaką postawę wobec cierpienia i trudności wyraża ojciec.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

> Strofa 3: „Przecież ja — aż w nieba łonie trwam, / Gdy ono duszę mą porywa, / Jak piramidę!" Strofa 4: „Przecież i ja — ziemi tyle mam, / Ile jej stopa ma pokrywa, / Dopokąd idę!…"

Wyjaśnij paradoks zawarty w ostatniej strofie wiersza „Pielgrzym" i wskaż, co według podmiotu stanowi źródło jego wyższości („stanów-stan").

Zadanie 9. (0–2 pkt)

> Cyprian Kamil Norwid, Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie… (część II) Więc mniejsza o to, w jakiej spoczniesz urnie, Gdzie, kiedy, w jakim sensie i obliczu, Bo grób twój jeszcze odemkną powtórnie, Inaczej będą głosić twe zasługi I łez wylanych dziś będą się wstydzić, A lać ci będą łzy potęgi drugiéj Ci, co człowiekiem nie mogli cię widzieć.

Na podstawie II części wiersza Cypriana Kamila Norwida „Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie…" wyjaśnij, jak według podmiotu zmieni się w przyszłości ocena zmarłego Mickiewicza i kto będzie go opłakiwał.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

> Część III: „Każdego z takich, jak ty, świat nie może / Od razu przyjąć na spokojne łoże, / I nie przyjmował nigdy, jak wiek wiekiem. / Bo glina w glinę wtapia się bez przerwy, / Gdy sprzeczne ciała zbija się aż ćwiekiem / Później… lub pierwéj…”.

Wyjaśnij, jaką prawidłowość dziejów formułuje Norwid w III części wiersza „Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie…”, i podaj, jak przedstawia ją za pomocą obrazu gliny i ciał „sprzecznych”.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/norwid-wybor

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z wierszy Norwida

Grupa B

Cyprian Kamil Norwid

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 18

10 zadań, 18 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

W wierszu Norwida „Pielgrzym" podmiot mówi o sobie: „dom mój ruchomy / Z wielbłądziej skóry". Co oznacza to określenie?

(A) wóz kupiecki
(B) statek pielgrzymów
(C) namiot wędrowca
(D) płaszcz podróżny

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Co ilustruje w wierszu Cypriana Kamila Norwida „Przeszłość" obraz dziecka jadącego wozem, któremu wydaje się, że dąb ucieka w głąb lasu?

(A) radość dzieciństwa przeżywanego blisko natury
(B) lęk człowieka przed nieznanym lasem i ciemnością
(C) przemijanie przyrody zmieniającej się z porą roku
(D) złudzenie, że to przeszłość odchodzi, nie człowiek

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Co łączy postacie przywołane w I części wiersza „Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie…" (Sokrates, Dante, Kolumb, Camões, Kościuszko, Napoleon)?

(A) wszyscy zginęli śmiercią żołnierza na polu bitwy
(B) za życia zostali skrzywdzeni, a po śmierci uczczeni
(C) wszyscy byli poetami tworzącymi na emigracji
(D) za życia byli podziwiani, a po śmierci zapomniani

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Kto według pierwszej strofy wiersza Cypriana Kamila Norwida „Przeszłość" stworzył przeszłość, śmierć i cierpienia?

(A) Bóg, który chciał w ten sposób ukarać ludzi
(B) czas, który niszczy wszystko, co ludzkie
(C) ten, kto łamie prawa ustanowione przez Boga
(D) historycy, którzy spisują dzieje narodów

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących wiersza Norwida „W Weronie".

1. Cyprysy mówią, że spadająca znad planety łza jest przeznaczona dla Julii i Romea.	**P**	**F**
2. Ludzie, którzy „mówią uczenie", twierdzą, że z nieba spadają kamienie, nie łzy.	**P**	**F**
3. Wiersz rozpoczyna się opisem wesela w odbudowanym domu Kapuletich.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących wiersza Norwida [Daj mi wstążkę błękitną…].

1. Podmiot prosi dziewczynę, by podała mu rękę na znak zgody.	**P**	**F**
2. Podmiot wyznaje, że bywał nagradzany przez Boga rzeczami drobnymi, np. kroplą deszczu.	**P**	**F**
3. Podmiot prosi o błękitną wstążkę, aby zatrzymać ją na zawsze jako pamiątkę.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega w wierszu Cypriana Kamila Norwida „Ciemność" porównanie zapalanej świecy do pieśni poety. Co według podmiotu musi dać czytelnik, aby ta poezja „zapłonęła"?

Zadanie 8. (0–2 pkt)

> Fragment części X: „I — oto — jak ciało Orfeja, / Tysiąc Pasyj rozdziera go w części, / A każda wyje: «Nie ja!…»".

W X części utworu „Fortepian Szopena" los wyrzuconego na bruk instrumentu zostaje porównany do losu Orfeusza. Wyjaśnij, na czym polega to porównanie i jaki sens nadaje zniszczeniu fortepianu.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Na podstawie „Bema pamięci żałobnego rapsodu" wyjaśnij, jaki obraz bohatera narodowego kreuje Cyprian Kamil Norwid.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

> „— Czemu, cieniu, odjeżdżasz, ręce złamawszy na pancerz,"

Wyjaśnij, jak w pierwszym wersie utworu „Bema pamięci żałobny rapsod" został przedstawiony zmarły generał.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/norwid-wybor

Sprawdzian z wierszy Norwida

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **C**

4. (1 pkt) **D**

5. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

6. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Syn widzi w krzyżu utworzonym przez maszt i most niebezpieczeństwo i chce zawrócić. Ojciec nazywa krzyż znakiem zbawienia, a gdy łódź przepływa pod mostem, krzyż staje się bramą — przejściem dalej. Ojciec wyraża postawę wiary i spokoju: cierpienia nie należy unikać, lecz przyjąć je z ufnością, bo prowadzi do zbawienia.
Punktacja: Wyjaśnienie przemiany: dla syna krzyż (maszt i most) to zagrożenie, dla ojca znak zbawienia, który staje się bramą — przejściem (1 pkt). Określenie postawy ojca: wiara, spokój, ufność, przyjęcie krzyża/cierpienia jako drogi do zbawienia (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pielgrzym nie posiada żadnej ziemi, a jednak mówi, że ma jej tyle, ile przykryje jego stopa, „dopokąd idę" — czyli gdziekolwiek idzie, cała ziemia jest jego. Brak własności zamienia się w nieograniczone posiadanie. Jego „stanów-stan" wynika z życia duchowego: dusza trwa „w nieba łonie", dlatego wędrowiec stoi wyżej niż osiadli właściciele.
Punktacja: 1 pkt — paradoks: pielgrzym nie ma ziemi na własność, a zarazem posiada jej tyle, ile przejdzie — czyli każdą, po której stąpa; brak własności okazuje się bogactwem. 1 pkt — źródło wyższości: duchowość / więź z niebem (dusza porwana „w nieba łono"), wolność od przywiązania do rzeczy i stanu posiadania.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot przewiduje, że grób Mickiewicza zostanie jeszcze otwarty, a potomni inaczej ocenią jego zasługi i będą się wstydzić łez wylewanych po nim dziś, bo okażą się one powierzchowne. Prawdziwie, ze zdwojoną siłą, opłakiwać go będą ci, którzy nie mogli widzieć w nim człowieka — przyszłe pokolenia, które poznają go już tylko przez dzieło.
Punktacja: Wyjaśnienie, że potomni otworzą grób ponownie i inaczej ocenią zasługi poety, wstydząc się dzisiejszych łez/żałoby jako niewłaściwych (1 pkt). Wskazanie, że prawdziwie opłakiwać go będą (łzami „potęgi drugiej") ci, którzy nie znali go jako żywego człowieka — późniejsze pokolenia (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Norwid stwierdza, że ludzi wybitnych świat nigdy nie przyjmuje od razu — tak było zawsze, „jak wiek wiekiem". Zwykli ludzie są jak glina, która bez przeszkód zlewa się z gliną, czyli łatwo wtapiają się w społeczeństwo. Geniusz jest ciałem „sprzecznym", które trzeba przybić ćwiekiem — jego połączenie ze światem jest bolesne i następuje nie w porę: „później… lub pierwej".
Punktacja: 1 pkt — prawidłowość: świat nigdy nie przyjmuje od razu ludzi wybitnych, wyprzedzających swój czas; zostają docenieni z opóźnieniem (albo wcześniej skrzywdzeni). 1 pkt — obraz: przeciętni („glina") łączą się ze światem łatwo i bez oporu, a jednostki odmienne („sprzeczne ciała") trzeba z nim zespolić siłą, „ćwiekiem", i dzieje się to w innym czasie niż ich życie.

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **B**

4. (1 pkt) **C**

5. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

6. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Świeca po zapaleniu najpierw płonie słabo i wydaje się, że zgaśnie, ale gdy się jej zaufa, rozpala się w pełny płomień. Tak samo pieśni poety tylko z początku wydają się ciemne. Czytelnik musi im dać wiarę i poświęcić chwilę uwagi — wtedy, rozgrzawszy „zimnotę wieku", rozbłysną płomieniem.
Punktacja: Wyjaśnienie analogii: świeca początkowo płonie słabo i wydaje się gasnąć, tak jak trudny wiersz z początku wydaje się „ciemny" (1 pkt). Wskazanie, że czytelnik musi dać wiarę / cierpliwość / chwilę uwagi i wysiłek, by poezja rozbłysła (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Orfeusz, mityczny poeta i muzyk, zginął rozszarpany przez menady. Fortepian, rozbity na bruku przez rozjuszonych żołnierzy, dzieli jego los — jest jak ciało artysty rozdzierane przez „tysiąc pasji". Dzięki temu zniszczenie instrumentu staje się męczeństwem samej sztuki i ideału, a okrzyki „Nie ja!" pokazują, że sprawcy wypierają się winy.
Punktacja: 1 pkt — wyjaśnienie porównania: fortepian zostaje rozbity na części tak jak ciało Orfeusza, mitycznego śpiewaka rozszarpanego przez menady. 1 pkt — sens: zniszczenie instrumentu to nie tylko akt wandalizmu, lecz męczeńska śmierć sztuki / ideału z rąk rozszalałych namiętności, za którą nikt nie chce wziąć odpowiedzialności („Nie ja!").

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Utwór, stylizowany na uroczysty marsz żałobny, opisuje symboliczny orszak pogrzebowy generała Józefa Bema, bohatera Wiosny Ludów. Norwid kreuje obraz wodza jako wzoru heroizmu i poświęcenia dla wolności, którego pamięć ma inspirować kolejne pokolenia do czynu, a nie jedynie do biernej żałoby. Utwór łączy patos z wezwaniem do aktywnej postawy patriotycznej.
Punktacja: Wskazanie formy — stylizacja na marsz żałobny, patos pogrzebowy (1 pkt) + wskazanie idei — heroizm generała Bema jako wzór dla przyszłych pokoleń, wezwanie do czynu (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mówiący zwraca się bezpośrednio do zmarłego — nazywa go cieniem, czyli duchem. Generał nie leży w trumnie, lecz odjeżdża na koniu, z rękami złożonymi na pancerzu jak rycerz na marach. Jest więc martwy, a zarazem wciąż prowadzi orszak, jak wódz swoje wojsko.
Punktacja: Wskazanie, że Bem jest cieniem — duchem zmarłego, do którego mówiący się zwraca (apostrofa) — 1 pkt. Wskazanie, że zmarły jedzie konno na czele orszaku, z rękami skrzyżowanymi na pancerzu jak rycerz na marach; jest jednocześnie martwy i aktywny — prowadzi pochód — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 18 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	17–18 pkt
dobry (4)	14–16 pkt
dostateczny (3)	9–13 pkt
dopuszczający (2)	6–8 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/norwid-wybor**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.